

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cæremoniale FF. Minorum Strictioris Observantiæ Almæ
Provinciæ Saxonæ S. Crucis**

Sächsische Franziskanerprovinz vom Heiligen Kreuz

Nevhsii, 1706

VD18 10502327

Appendix 1ma. De Expositione Venerabilis Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71672)

diacono ad dextram Celebrantis se sistente, ut ampullas pro ablutione ministraret.

Non dicitur CORPUS TUUM DOMINE, nec POST COMMUNIO, &c. sed facta reverentia altari Sacerdos cum Ministris discedit, eo modo quo venerat, adeoque Ceroferarii relictis in credentia candelabris procedunt manibus junctis ad Sacristiam, & dicuntur Vesperæ sine cantu, & denudatur altare, ab Acolycho.

Appendix Ima.

De Expositione Venerabilis Sacramenti.

Desideratur hic Titulus in Rubricis, unde ex Officio Feriæ 5. in Cœna Domini, & Feriæ 6. in Parasceve, scriptores plerumque desumunt ritum in præsentibus observandum, potissimum verò quod hic considerandum venit, sunt genuflexiones, in quibus magna notatur difformitas, ad quas uniformiter regulandas operæ pretium videtur, præmittere quasdam generales regulas, quas Rubrica vel in terminis habet vel ex iis colliguntur & inferuntur, quibus se omnes conformabunt donec Sacra Rit. Cong. aliud forsan declaraverit.

Ima. Sacerdos autem genuflectit, quodcumque accedit vel recedit à medio altaris, vel transit ante Sacramentum. Ita habet Rubrica in Officio Feriæ V. in Cœna Domini. Circa hanc Rubricam nota verbum SACERDOS, propter regulam sequentem.

2da. Diaconus & Subdiaconus ad altare in quo expositum est Sacramentum Sacerdoti à latere assistentes, & transeuntes ab uno ad aliud ejus latus non flectunt in medio, sed tantum in latere à quo recedunt. Colligitur ex Rubricis Parte 2da, tit. 8. 9. & 10. ubi post consecrationem Diacono transeunti de uno latere ad aliud præscribitur genuflexio in loco, à quo recedit, non in medio nec in latere ad quod accedit, & ratio videtur: quod alioquin genuflexiones inconvenienter multiplicarentur.

3tia. In una eademque sacrarum actionum serie, ut in Missa, aut Venerabilis Sacramenti expositione vel repositione, post genuflexionem factam, non iterum eidem flectitur, nisi inter primam & 2dam genuflexionem intercesserit aliqua sacra actio. Ratio est, quia ubi vis in Rubrica inter unam & aliam genuflexionem, quæ Sacramento fit, præscribitur aliqua sacra actio media. Dixi primo in eadem sacrarum actionum serie: si enim exponens Venerabile Sacramentum, deinde ibidem celebraturus sit, hic, postquam Sacramentum data benedictione in suppedaneo genuflexus incensavit, iterum in primo altaris gradu antequam Missam incipiat, utroque genu flectit, quia Missa est nova sacrarum actionum series distincta ab expositione Venerabilis Sacramenti. Dixi 2do, post genuflexionem Sacramento factam, potest etenim contingere, quod immediate post genuflexionem iterum flectendum ob alias causas, v. g. Sacerdos quædam legit in Symbolo, aut alias, ad quæ, dum ea legit, flectit, iterumque mox flectendum dum eadem cantantur in choro, item Diaconus genuflexus legit MUNDA COR MEUM, & à genuflexione surgens, mox iterum genuflexus à Celebrante benedictionem petit, &c.

4ta. Sacerdos quotiescunque Sacramentum contrectabit, & immediatè postquam contrectavit, semper genuflectit. Ita ex Rubricis de Missa post consecrationem: & Officio Feriæ 5, in Cœna Domini, & Feriæ 6tæ Parasceves, satis colligitur.

Advertendum tamen si ante & post contrectationem Sacramenti illud genuflexus incensat, quod tum per illam incensationem Sacramentum adoret, nec alia genuflexio præmitti, aut incensationem immediate subsequi debet. His præ notatis.

1. Sacerdos expositurus Venerabile Sacramentum, & Ministri venientes ad altare, Thuriferario sistente se in medio Presbyterii post Officiatorem omnes genuflectunt in primo altaris gradu, Thuriferarius in loco suo. Surgit Diaconus aliis manentibus genuflexis, ascendit ad altare & absque prævia genuflexione, quia immediatè à genuflexione surrexit, aperit tabernaculum, & debito loco Remonstrantiam collocat. *Interim Sacerdos paululum orat*, ut in Officio Parasceves dictum

ctum

ctum est. Aperto tabernaculo & Remonstrantia debite collocata, Diaconus flectit, & descendit ad planum, nec ibidem iterum flectit ob rationem datam, sed mox Officiatori ministrat thus, quod Officiator surgens & stans ponit in thuribulum, pro quo notandum generaliter, quod si incensandum sit solum Sacramentum nunquam benedicatur thus, neque Acolythus aut Diaconus exhibens cochlear aut thuribulum, osculetur cochlear, thuribulum aut manum Officiatoris, nam loquitur Carem. Episc. l. 2. cap. 33. absque osculis cochlearis & manus incensum ministrant.

2. Imposito incenso Sacerdos & Diaconus ascendunt Sacerdos ad 2dum, vel 3tium (pro ut plures sunt) altaris gradum & flectit super suppedaneum, Diacono flectente in gradu ante suppedaneum; & incensat Sacramentum: facta incensatione Diaconus adhuc genuflexus recipit thuribulum, illudque reddit Acolytho, & absque novagenoflexione accipit Sacramentum, quo accepto surgit Sacerdos, nec ipse denuo flectit, sed Venerabile accipit de manibus Diaconi. Tunc, & non ante, Cantores, qui semper erunt superpelliceis induti, etsi solum foret semiduplex, in medio genuflexi intonant Hymnum. Omnes genuflexi benedicuntur, dum Cantores incipiunt, tunc qui sunt in choro osculantur terram, & se erigentes prosequuntur. Cantores postquam initium Versus ab iis decantatum humeros inclinant; sub ipsa benedictione omnes genuflexi humeros inclinant, sed Versu absoluto, exceptis ministris paratis, omnes osculantur terram.

3. Sacerdos data benedictione non perficit circulum, sed in loco in quo accepit, reddit Diacono, qui recepturus Venerabile non genuflectit, quoniam immediatè à genuflexione surgit: sed Sacerdos circulum perficiet, dum absque ministerio Diaconi dat benedictionem.

4. Sacerdos reddito Sacramento, statim lateraliter, manens tamen in medio, descendit ad gradum ante suppedaneum & super suppedaneum genuflexus, à Diacono, qui post Remonstrantiam repositam, genuflectit, & descendit ad gradum 2dum; thuribulum accipit: dato thuribulo mox Diaconus flectit, & facta ante & post profunda humerorum inclinatione, quod semper observandum quando Venerabile

bile incensat. Hæ & non plures genuflexiones colliguntur ex Rubricis, & quæ dicta sunt de expositione, eadem observanda sunt in repositione. Si expositioni subjungitur sacrum post incensationem Sacerdos & Diaconus descendunt, & à genuflexione, ut infra dicitur Missam incipiunt.

5. Sine Acolytha, duobus Ceroferariis, Cantoribus superpelliceis indutis, & aliis ad minus duobus, dum fieri potest cum intorticeis nunquam exponetur Sacramentum.

6. Quod si Sacramentum extra divinum Officium aut Missæ sacrificium, maneat patenter expositum, duo ante illud superpelliceis induti genuflexi semper orabunt, id si in parvis Conventibus quandoque fieri non posset, ea tamen semper adhibenda cautela, ut aliqui adsint, qui devotè adorent, alioquin Sacramentum non relinquetur expositum.

7. Sub ipsa benedictione Thuriferarius Sacramentum continuo incensabit. Ex dictis facile colligitur, quid facere debeat Sacerdos, dum solus absque Diacono est Sacramentum expositurus.

8. Secundum varietatem temporis versus cantandus variari potest: in Nativitate Domini, festis B. M. V. eorumque Octavis *Memento rerum Conditor*. In Epiphania, *Ibant Magi*. In Paschate, *O vera cæli victima*. In Ascensione Domini, *Te cogat indulgentia*. In Pentecoste, *Accende lumen sensibus*. In festo sanctissimæ Trinitatis, *O quam suavis est*. In festo Corporis Christi, *Tantum ergo*. Qui Versus ordinariè per annum cantatur, in festo Circumcisionis si Venerabile exponendum, & in festo sanctissimi Nominis Jesu: *Jesu dulcis memoria*. In processione cum Venerabili Sacramento, *O sacrum Convivium*. In impositione canitur ordinariè ultimus Versus Hymni illius de quo Versus sumptus est in expositione; si Versus ille non sit desumptus ex aliquo Hymno, tunc cantetur *Genitori*, vel ut fit in multis locis, *Defensor noster aspice*.

Ap-